

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTINING
FARMOYISHI
QATAG‘ON QURBONLARINING MEROSINI YANADA CHUQUUR
O‘RGANISH VA ULAR XOTIRASINI ABADIYLASHTIRISHGA DOIR
QO‘SHIMCHA CHORA-TADBIRLAR TO‘G‘RISIDA**

Vatanimiz istiqloli, xalqimizning ozodligi va erkinligi, kelajak avlodlarning tinch va farovon hayotini ta‘minlash yo‘lida mardona kurash olib borib aziz jonlarini fido qilgan, mustabid tuzum davrida qatag‘on qilingan ajdodlarimiz xotirasini abadiylashtirish, ularning faoliyati va merosini o‘rganish hamda targ‘ib etish borasida bir qator ishlar amalga oshirilmoqda.

Jumladan, o‘tgan davrda ushbu yo‘nalishda muhim farmon va qarorlar qabul qilindi. Yurtimizda 2001-yildan buyon har yili 31-avgust — “Qatag‘on qurbonlarini yod etish kuni” sifatida keng nishonlab kelinmoqda. “Shahidlar xotirasi” yodgorlik majmuasi barpo etildi. “Shahidlar xotirasi” jamoat fondi, Qatag‘on qurbonlari xotirasi davlat muzeyi hamda hududlardagi oliy ta‘lim muassasalari qoshida uning bo‘limlari tashkil etildi.

Mahmudxo‘ja Behbudiy, Abdulla Avloniy, Is‘hoqxon Ibrat, Abdurauf Fitrat, Abdulhamid Cho‘lpon, Abdulla Qodiriy kabi ulug‘ ma‘rifatparvar ajdodlarimiz xotirasiga bag‘ishlangan muhtasham haykallar, muzeylar bunyod etildi, ijod maktablari faoliyati yo‘lga qo‘yildi. Siyosiy qatag‘on yillarida nohaq qurbon bo‘lgan yurtdoshlarimizning nomlarini aniqlash, ularning qoldirgan merosini o‘rganish va keng jamoatchilikka yetkazishga qaratilgan ilmiy-tadqiqot ishlari, badiiy va hujjatli asarlar yaratilmoqda.

Dunyoda global xavf-xatarlar kuchayib borayotgan hamda milliy o‘zlikni anglash va haqiqiy tariximizni tiklash har qachongidan ham muhim ahamiyat kasb etayotgan bugungi davrda mustabid tuzum tomonidan shafqatsiz qatag‘on qilingan davlat va jamoat arboblari, ilm-fan, madaniyat va san‘at, adabiyot namoyandalarining, oddiy kasb egasi bo‘lgan minglab yurtdoshlarimizning nomlari va xotiralarini abadiylashtirish, ularning jasorati va matonati misolida yosh avlodimizni Vatanimiz va xalqimizga muhabbat va sadoqat ruhida tarbiyalash dolzarb vazifa bo‘lib qolmoqda.

Bu boradagi tarixiy ma‘lumotlarni xolis va haqqoniy o‘rganish mamlakatimiz mustaqilligi qanday og‘ir va mashaqqatli kurashlar bilan qo‘lga kiritilganini, bugungi erkin, ozod va obod hayotimizni asrab-avaylab, qadrlab yashash kerakligini yanada chuqur anglashga xizmat qiladi.

Ko‘pmillatli xalqimizning fidoyi farzandlari, ma‘rifatparvar ajdodlarimiz hayoti va faoliyati bilan bog‘liq haqiqatni to‘la yuzaga chiqarish, ularga nisbatan tarixiy adolatni tiklash, bu boradagi ishlarning ko‘lami va samarasini oshirish maqsadida:

1. O‘zbekiston faxriylarining ijtimoiy faoliyatini ko‘llab-quvvatlash “Nuroniylar jamg‘armasi, Qatag‘on qurbonlari xotirasi davlat muzeyi, “Shahidlar xotirasi”

jamoat fondi, Mahalla va oilani qo'llab-quvvatlash vazirligi, Madaniyat vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Xalq ta'limi vazirligi, Fanlar akademiyasi, Yozuvchilar uyushmasi, Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi, Badiiy akademiya hamda keng jamoatchilikning qatag'on qurbonlari merosini yanada chuqur o'rganish va ular xotirasini abadiylashtirish haqidagi takliflari qo'llab-quvvatlansin.

2. Qatag'on qurbonlarining merosini yanada chuqur o'rganish, ular xotirasini abadiylashtirish ishlarini tashkil etish va muvofiqlashtirish bo'yicha Respublika ishchi guruhi (keyingi o'rinlarda — Ishchi guruh) tashkil etilsin va uning tarkibi 1-ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

3. Quyidagilar Ishchi guruhning asosiy vazifalari etib belgilansin:

Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklari bilan birgalikda malakali olimlar va mutaxassislardan iborat tegishli guruhlarini tuzish;

qatag'on qurbonlarini viloyat, tuman va shaharlar kesimida nomma-nom aniqlash, ularning hayoti va faoliyati, tarixiy xizmatlari haqidagi ma'lumotlarni, arxiv va muzeylarda saqlanayotgan hujjatlarni to'plash va o'rganish bo'yicha ushbu guruhlarining faoliyatini samarali tashkil etish;

qatag'on qurboni bo'lgan yurtdoshlarimizning avlodlari va yaqinlari, o'sha davr voqealarini chuqur biladigan kishilarning xotiralarini yozib olish, oilaviy arxiv va kutubxonalarda saqlanayotgan tarixiy materiallarni, noyob suratlarni to'plash ishlarini muvofiqlashtirish;

aniqlangan qatag'on qurbonlarining nomlarini Toshkent shahridagi "Shahidlar xotirasi" yodgorlik majmuasida barpo etiladigan ramziy kitob sahifalariga kiritish;

shahid bo'lgan yurtdoshlarimiz xotirasini kelgusi avlodlarga bezavol yetkazish maqsadida ko'p jildlik "Qatag'on qurbonlari" kitobi nashrga tayyorlanishi va chop etilishini ta'minlash;

Qatag'on qurbonlari xotirasi davlat muzeyi hamda uning hududlardagi oliy ta'lim muassasalari qoshidagi bo'limlarining fondlari va ekspozitsiyalarini yangi topilgan ma'lumotlar, hujjatlar va boshqa eksponatlar bilan muntazam ravishda boyitib borilishini tashkillashtirish;

xorijdagi turli arxiv, muzey, kutubxona va boshqa ilmiy-ma'rifiy muassasalar hamda tegishli mutaxassislar bilan hamkorlik o'rnatgan holda, ilmiy ekspeditsiyalar tashkil etish;

o'rganishlar jarayonida aniqlangan, muayyan sabablarga ko'ra reabilitatsiya qilinmay qolib ketgan qatag'on qurbonlarini oqlash yuzasidan belgilangan tartibda takliflar kiritib borish;

qatag'on qurbonlari hayoti va faoliyatini ilmiy tadqiq etish, ular haqida ilmiy-tarixiy kitoblar, badiiy va hujjatli filmlar yaratish ishlarini muvofiqlashtirish;

qatag'on qurbonlari xotirasini abadiylashtirish maqsadida ular tug'ilib voyaga yetgan va istiqomat qilgan mahallalar va umumta'lim maktablarida xotira burchaklarini tashkil etish;

“Inson — aziz, xotira — muqaddas” degan g‘oya asosida barcha tuman, shahar va mahallalarda aholi, ayniqsa, yosh avlodni mustaqillik va adolat tantanasi uchun kurashgan fidoyi ota-bobolarimizning xotirasiga hurmat ruhida tarbiyalash, ularning ko‘rsatgan jasorati va ibratli faoliyatlarini targ‘ib etishga qaratilgan ma’naviy-ma’rifiy targ‘ibot ishlarini tashkil etish.

4. Qatag‘on qurbonlarining nomlarini tiklash va xotirasini abadiylashtirish bo‘yicha “Yo‘l xaritasi” 2-ildavaga muvofiq tasdiqlansin.

5. Ishchi guruhga qatag‘on qurbonlari nomlarini aniqlash va ularning xotirasini abadiylashtirish bilan bog‘liq ishlarni amalga oshirish uchun davlat organlari va boshqa tashkilotlarning, ilmiy-tadqiqot muassasalarining yuqori malakali mutaxassislarini, ekspertlarni, shuningdek O‘zbekiston Respublikasining xorijiy davlatlardagi diplomatik vakolatxonalarini vakillarini jalb etish huquqi berilsin.

6. Vazirlar Mahkamasi ikki oy muddatda Toshkent shahridagi “Shahidlar xotirasi” yodgorlik majmuasida qatag‘on qurbonlarining nomlari qayd etiladigan ramziy kitobni yaratish, Qatag‘on qurbonlari xotirasi davlat muzeyi va uning hududlardagi oliy ta’lim muassasalari qoshidagi bo‘limlarining, shuningdek “Shahidlar xotirasi” jamoat fondining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, fondning homiylar guruhi tarkibini yangilash va ular tomonidan qo‘llab-quvvatlashni kuchaytirish hamda xalqaro moliya institutlari, xorijiy tashkilotlar, donor mamlakatlar va tashkilotlarning grantlarini jalb etish yuzasidan Hukumat qarorini qabul qilsin.

Bunda, jumladan, xorijdagi turli arxiv, muzey, kutubxona va boshqa ilmiy-ma’rifiy muassasalar hamda tegishli mutaxassislar bilan hamkorlik qilish, chet eldagi mavjud manbalarni izlab topish va o‘rganish, shuningdek qatag‘on qurbonlari haqida yangi badiiy va hujjatli filmlar tayyorlash, xotira kitoblari va fotoalbomlarni nashr etish, tashkiliy ishlarni moliyalashtirish masalalari ko‘zda tutilsin.

7. Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, O‘zbekiston Milliy teleradiokompaniyasi, O‘zbekiston Milliy axborot agentligi va boshqa ommaviy axborot vositalariga ushbu farmoyish ijrosini ta’minlashga qaratilgan tadbirlarni keng yoritish, mavzuga oid teleko‘rsatuv va radioeshittirishlarni efirga uzatish hamda matbuot nashrlari va Internet sahifalarida maqolalar e’lon qilish tavsiya etilsin.

8. Mazkur farmoyishning ijrosini nazorat qilish O‘zbekiston Respublikasining Bosh vaziri A.N. Aripov, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining maslahatchilari R.S. Qosimov va A.A. Abduvaxitov zimmasiga yuklansin.